

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет обліку та податкового менеджменту

Кафедра аудиту

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «Диджитал-облік»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Форма навчання: _____ очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему: **«Класифікація поточної дебіторської заборгованості підприємства та
побудова системи її обліку у ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» в умовах
автоматизованої обробки даних»**

здобувача _____ Бондаренко Максима Віталійовича _____

Науковий керівник: к.е.н., доцент

Токарева Тетяна Олександрівна

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною
комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: д.е.н., професор

Петрик Олена Анатоліївна

Київ – 2023

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет обліку та податкового менеджменту

Кафедра аудиту

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «Диджитал-облік»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи
(гарант) освітньо-професійної
програми

Олена ПЕТРИК

(підпис)

_____ 2023р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Олена ПЕТРИК

(підпис)

_____ 2023р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Бондаренку Максиму Віталійовичу

денної форми навчання

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему: «Класифікація поточної дебіторської заборгованості підприємства та побудова системи її обліку у ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» в умовах автоматизованої обробки даних»

Тему затверджено наказом ректора Університету від 24 березня 2023р. №505-ст.

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах: ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ»

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1	Теоретичні аспекти обліку поточної дебіторської заборгованості у ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» в умовах застосування цифрових технологій
Розділ 2	Система обліку поточної дебіторської заборгованості та можливості її удосконалення у ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» на основі автоматизованої обробки даних
Об'єкт дослідження:	система обліку поточної дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання в умовах автоматизованої обробки даних
Предмет дослідження:	теоретичні та практичні аспекти обліку поточної дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання за її класифікаційними ознаками із застосуванням цифрових технологій
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	розкрити особливості автоматизованого обліку поточної дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання, її класифікацію та обґрунтувати можливості щодо його поліпшення у ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ»

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1

- проаналізувати діяльність ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ»; визначити економічну сутність поточної дебіторської заборгованості, її класифікацію, визнання й оцінку в умовах застосування цифрових технологій;
- розкрити особливості інформаційних технологій, застосовуваних для автоматизації обліку поточної дебіторської заборгованості;
- охарактеризувати положення облікової політики ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» щодо поточної дебіторської заборгованості та відповідності вимогам Н(П)СБО

У розділі 2

- розглянути електронне документування облікових операцій поточної дебіторської заборгованості у ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ»;
- оцінити порядок відображення обліку поточної дебіторської заборгованості на синтетичних і аналітичних рахунках у ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» із застосуванням диджитал технологій;
- розкрити інформацію про поточну дебіторську заборгованість у фінансовій і внутрішньогосподарській звітності та її комп'ютерну обробку суб'єкта господарювання;
- запропонувати шляхи вдосконалення системи обліку поточної дебіторської заборгованості у ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» в умовах автоматизованої обробки даних

Завдання підготував
науковий керівник

(підпис)

Тетяна ТОКАРЕВА

« ____ » квітня 2023р.

Завдання одержав здобувач

(підпис)

Максим БОНДАРЕНКО

« ____ » квітня 2023р.

**ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ»**

код ЄДРПОУ 41852568

04119, м. Київ, вул. Юрія Іллєнка, будинок 83Д, кабінет 607

ЛИСТ-ЗАМОВЛЕННЯ

ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» висловлює свою зацікавленість у проведенні наукового прикладного дослідження в межах проекту «Класифікація поточної дебіторської заборгованості підприємства та побудова системи її обліку у ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» в умовах автоматизованої обробки даних» здобувачем першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Диджитал-облік» 4 курсу групи ОД-401 КНЕУ ім. Вадима Гетьмана Бондаренко Максимом Віталійовичем.

Наукові та практичні результати дослідження, розробки методик та внесення рекомендацій, що очікуються при виконанні даного проекту, маємо намір використати в класифікації поточної дебіторської заборгованості підприємства та побудові системи її обліку в умовах автоматизованої обробки даних, що є ключовою умовою успішної діяльності бізнесу.

Директор
ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ»

Муковнін Б.А.

**ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ»**

код ЄДРПОУ 41852568

04119, м. Київ, вул. Юрія Іллєнка, будинок 83Д, кабінет 607

Вих. № 01

Від «25» травня 2023 р.

ДОВІДКА

про впровадження результатів дослідження кваліфікаційної бакалаврської роботи

Бондаренка Максима Віталійовича

Довідка надана здобувачу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Диджитал-облік» кафедри аудиту Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана Бондаренку Максиму Віталійовичу в тому, що виконана ним кваліфікаційна бакалаврська робота на тему: «Класифікація поточної дебіторської заборгованості підприємства та побудова системи її обліку у ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» в умовах автоматизованої обробки даних» на нашу думку, має практичну цінність, а її результати можуть бути використані у господарській діяльності підприємства в частині пропозицій щодо вдосконалення побудови системи обліку поточної дебіторської заборгованості в умовах автоматизованої обробки даних.

Директор

ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ»

Муковнін Б.А.

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 44 сторінки, 8 таблиць, 12 рисунків, список використаних джерел з 31 найменувань, додатки.

«Класифікація поточної дебіторської заборгованості підприємства та побудова системи її обліку в умовах автоматизованої обробки даних»

Об'єктом дослідження є система обліку поточної дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» в умовах автоматизованої обробки даних.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти обліку поточної дебіторської заборгованості за її класифікаційними ознаками суб'єкта господарювання із застосуванням цифрових технологій.

Мета дослідження кваліфікаційної бакалаврської роботи є розкриття особливостей автоматизованого обліку поточної дебіторської заборгованості, її класифікації суб'єкта господарювання та обґрунтування можливості щодо його поліпшення у ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ».

Для досягнення мети дослідження в роботі поставлені такі завдання:

- проаналізувати діяльність ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ»; визначити економічну сутність поточної дебіторської заборгованості, її класифікацію, визнання й оцінку в умовах застосування цифрових технологій;
- розкрити особливості інформаційних технологій, застосовуваних для автоматизації обліку поточної дебіторської заборгованості;
- охарактеризувати положення облікової політики ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» щодо поточної дебіторської заборгованості та відповідності вимогам НП(С)БО;
- розглянути електронне документування облікових операцій поточної дебіторської заборгованості у ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ»;
- оцінити порядок відображення обліку поточної дебіторської заборгованості на синтетичних і аналітичних рахунках у ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» із застосуванням диджитал технологій;

- розкрити інформацію про поточну дебіторську заборгованість у фінансовій і внутрішньогосподарській звітності та її комп'ютерну обробку суб'єкта господарювання;
- запропонувати шляхи вдосконалення системи обліку поточної дебіторської заборгованості у ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» в умовах автоматизованої обробки даних

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів.

Здійснені автором узагальнення результатів роботи та запропонований методичний підхід щодо класифікації поточної дебіторської заборгованості підприємства та побудови системи її обліку в умовах автоматизованої обробки даних. Теоретична та методична значущість отриманих результатів передбачає можливість їхнього застосування не тільки для розв'язання проблемних ситуацій досліджуваного підприємства, але буде доречною для інших суб'єктів господарювання.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи: 2023.Рік захисту роботи: 2023.

Ключові слова: Поточна дебіторська заборгованість, побудова системи обліку, законодавча база обліку поточної дебіторської заборгованості, електронне документування операцій, принципи і методи обліку поточної дебіторської заборгованості , удосконалення системи обліку, програмне забезпечення, шляхи подальшого розвитку системи обліку поточної дебіторської заборгованості.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ПОТОЧНОЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTI У ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	6
1.1 Економічна сутність поточної дебіторської заборгованості, її класифікація, визнання та оцінка.....	6
1.2 Особливості інформаційних технологій, застосовуваних для автоматизації обліку поточної дебіторської заборгованості.....	11
1.3 Положення облікової політики ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» щодо поточної дебіторської заборгованості та відповідності вимогам Н(П)СБО	12
РОЗДІЛ 2.	12
СИСТЕМА ОБЛІКУ ПОТОЧНОЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTI ТА МОЖЛИВОСТІ ЇЇ ПОЛІПШЕННЯ У ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» В УМОВАХ АВТОМАТИЗОВАНОЇ ОБРОБКИ ДАНИХ	16
2.1. Електронне документування облікових операцій поточної дебіторської заборгованості у ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ».....	16
2.2. Відображення обліку поточної дебіторської заборгованості на синтетичних і аналітичних рахунках у ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» із застосуванням диджитал технологій.....	20
2.3. Розкриття інформації про поточну дебіторську заборгованість у фінансовій і внутрішньогосподарській звітності та її комп'ютерна обробка у ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ»	29
2.4. Можливості поліпшення системи обліку поточної дебіторської заборгованості у ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» в умовах автоматизованої обробки даних	33
ВИСНОВКИ	37
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	39
ДОДАТКИ.....	43

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах швидкозростаючого світового ринку і посилення конкуренції, ефективний управлінський облік та аналіз дебіторської заборгованості є вирішальним фактором для фінансової стабільності підприємств.

Враховуючи швидкий розвиток технологій, автоматизована обробка даних стає невід'ємною складовою ефективного обліку та аналізу фінансових показників підприємства. Використання спеціалізованих програмних засобів дозволяє автоматизувати процеси збору, обробки і аналізу даних, що дозволяє прискорити процеси прийняття управлінських рішень та забезпечити більш точний аналіз стану дебіторської заборгованості.

Вагомий внесок у класифікацію поточної дебіторської заборгованості підприємства та побудова системи її обліку в Україні зробили Васільєва Л.М., Трайно О.В., Москалюк Г. О., Домбровська Н.Р., Мордань Є.Ю., Колісник О.П., Замота І.О., Бондаренко О.С. та інші.

Класифікація поточної дебіторської заборгованості має велике значення для ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства. Вона дозволяє виділити різні категорії дебіторів із різним рівнем ризику, що дає можливість краще управляти процесом стягнення заборгованості та зменшити ймовірність неплатоспроможності клієнтів.

Завдяки використанню автоматизованої обробки даних, побудова системи обліку дебіторської заборгованості стає більш ефективною. Застосування спеціалізованого програмного забезпечення дозволяє автоматизувати процеси ведення обліку, контролю та аналізу даних про дебіторську заборгованість. Це спрощує роботу фахівців з обліку, зменшує ймовірність помилок та дозволяє зосередитися на стратегічних аспектах управління дебіторською заборгованістю.

Метою кваліфікаційної бакалаврської роботи є розкриття особливостей автоматизованого обліку поточної дебіторської заборгованості, її класифікації суб'єкта господарювання та обґрунтування можливості щодо його поліпшення у ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ».

Для досягнення мети дослідження в роботі поставлені такі завдання:

- проаналізувати діяльність ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ»; визначити економічну сутність поточної дебіторської заборгованості, її класифікацію, визнання й оцінку в умовах застосування цифрових технологій;
- розкрити особливості інформаційних технологій, застосовуваних для автоматизації обліку поточної дебіторської заборгованості;
- охарактеризувати положення облікової політики ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» щодо поточної дебіторської заборгованості та відповідності вимогам Н(П)СБО;
- розглянути електронне документування облікових операцій поточної дебіторської заборгованості у ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ»;
- оцінити порядок відображення обліку поточної дебіторської заборгованості на синтетичних і аналітичних рахунках у ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» із застосуванням диджитал технологій;
- розкрити інформацію про поточну дебіторську заборгованість у фінансовій і внутрішньогосподарській звітності та її комп'ютерну обробку суб'єкта господарювання;
- запропонувати шляхи вдосконалення системи обліку поточної дебіторської заборгованості у ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» в умовах автоматизованої обробки даних

Об'єктом дослідження є система обліку поточної дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» в умовах автоматизованої обробки даних.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти обліку поточної дебіторської заборгованості за її класифікаційними ознаками суб'єкта господарювання із застосуванням цифрових технологій.

Методологією дослідження є загальнонауковий діалектичний метод, методи індукції, дедукції. У вивчення теорії та практики обліку суб'єкта господарювання використані прийоми оцінки, групування, порівняння та

класифікації. Проведений аналіз літературних і електронних джерел, аналіз статей, документації та обліку на підприємстві.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. Здійснені автором узагальнення результатів роботи та запропонований методичний підхід щодо класифікації поточної дебіторської заборгованості підприємства та побудови системи її обліку в умовах автоматизованої обробки даних. Практична цінність роботи засвідчена Довідкою про впровадження результатів дослідження №1 від 25 травня 2023 року, виданою генеральним директором ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» Муковніним Б.А. Згідно Довідки, «...результати роботи можуть бути використані...в частині пропозицій щодо вдосконалення побудови системи обліку поточної дебіторської заборгованості в умовах автоматизованої обробки даних». Теоретична та методична значущість отриманих результатів передбачає можливість їхнього застосування не тільки для розв'язання проблемних ситуацій досліджуваного підприємства, але буде доречною для інших суб'єктів господарювання.

Апробація результатів окремих положень бакалаврської роботи пройшла на VIII Всеукраїнській науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених: «Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасні концепції розвитку», (Київ, 11 травня 2023 р.)

Бондаренко М. В. Особливості інформаційних технологій, застосовуваних для автоматизації обліку поточної дебіторської заборгованості Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасні концепції розвитку [Електронний ресурс]: 3б. матеріалів: VIII Всеукраїнської науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених; 11 травня 2023 року - К.: КНЕУ, 2023. с. 231-232.

Теоретичною основою дослідження є нормативно-правова база України, наукові праці фахівців, періодична література та інтернет-ресурси щодо класифікації поточної дебіторської заборгованості підприємства та побудова системи її обліку, а також фінансова звітність ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ».

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ПОТОЧНОЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ У ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

1.1 Економічна сутність поточної дебіторської заборгованості, її класифікація, визнання та оцінка

Поточна дебіторська заборгованість - це сума грошових коштів, яку клієнти компанії повинні за товари або послуги, які вони вже отримали, але ще не сплатили за них на момент балансу [10].

Дебіторська заборгованість є економічним ресурсом компанії, оскільки забезпечує фінансування її діяльності. Проте, значний обсяг дебіторської заборгованості може негативно впливати на фінансовий стан та ліквідність компанії.

Щодо обліку поточної дебіторської заборгованості, використовуються відповідні підрахунки в рахунках класу 3 «Кошти, розрахунки та інші активи» (див.табл.1.1)

Таблиця 1.1 - Субрахунки рахунків класу 3 «Кошти, розрахунки та інші активи»

Номер субрахунку	Найменування субрахунку
361	Розрахунки з вітчизняними покупцями
362	Розрахунки з іноземними покупцями
341	Короткострокові векселі, одержані в національній валюті
342	Короткострокові векселі, одержані в іноземній валюті
371	Розрахунки за виданими авансами
372	Розрахунки з підзвітними особами
373	Розрахунки за нарахованими доходами
374	Розрахунки за претензіями
375	Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків
377	Розрахунки з іншими дебіторами
378	Розрахунки з державними цільовими фондами
379	Розрахунки за операціями з деривативами

Джерело: побудовано автором за інформацією [10]

З одного боку, наявність активної поточної дебіторської заборгованості може свідчити про успішну функціонуючу компанію, яка залучає достатньо клієнтів, що регулярно сплачують за її продукцію або послуги. Крім того, така заборгованість може бути використана для приваблення додаткових фінансових ресурсів шляхом факторингу або кредитування.

З іншого боку, накопичення заборгованості може стати проблемою для компанії, якщо вона стає значною і нездійсненою. Велика кількість неплатоспроможних клієнтів або відстрочки платежу можуть призвести до складнощів у виконанні фінансових зобов'язань перед кредиторами та підриву довіри з боку інших зацікавлених сторін.

Отже, економічна сутність поточної дебіторської заборгованості полягає в тому, що вона може бути джерелом фінансування та показником успішної діяльності компанії, але при цьому вона може стати проблемою, якщо стане некерованою, адже це може мати серйозні наслідки для фінансового стану компанії. Серед таких можливих наслідків слід виділити декілька:

- недостатнє надходження грошових коштів від клієнтів може призвести до проблем зі сплатою власних фінансових зобов'язань, таких як платежі постачальникам або заробітні плати співробітникам. Це може призвести до збільшення збитків, нарахування штрафів та інших фінансових витрат, що негативно впливає на фінансові показники компанії і результати її діяльності;
- зростання ризику неплатоспроможності стає можливим, коли надмірна дебіторська заборгованість перетворюється на довгостроковий дебіторський борг. Якщо клієнти не сплачують свої заборгованості, компанія може стати неспроможною виконати свої фінансові зобов'язання через відсутність достатніх грошових ресурсів, що може призвести до банкрутства;
- зниження довіри до компанії - якщо компанія не може вчасно оплатити свої фінансові зобов'язання через недостатність грошових ресурсів, це може призвести до зниження довіри до неї з боку інших стейкхолдерів, таких як інвестори, партнери та споживачі. Відповідно, може мати негативний вплив на репутацію компанії та на її бізнес-операції в майбутньому.

Поточна дебіторська заборгованість може бути класифікована за різними ознаками, основними з яких є наступні:

➤ за строками погашення: дозволяє компанії оцінювати фінансові ризики та прогнозувати потреби в грошових коштах на майбутнє. Короткострокова (поточна) заборгованість має термін погашення до 12 місяців, а довгострокова – понад 12 місяців. Невизначений строк – це заборгованість, термін погашення якої не визначений або залежить від умов, які будуть виконані [10];

➤ за рівнем ризику неплатежів: дає можливість компанії керувати ризиками та визначати стратегії роботи з клієнтами. Низькоризикова заборгованість - це заборгованість клієнтів із низьким ризиком неплатежів. Середньоризикова заборгованість - це заборгованість із середнім ризиком неплатежів. Високоризикова заборгованість - це заборгованість з високим ризиком неплатежів, що може бути пов'язана зі специфікою або сферою діяльності клієнтів[10];

➤ за видами дебіторів: дозволяє компанії краще розуміти свій ринок і споживачів продукції та послуг. Розрізняють такі види дебіторів: юридичні особи, фізичні особи, інші підприємства й організації, державні структури. Також можливе класифікування за видами продукції або послуг, що були надані;

➤ за способом виникнення: дає можливість компанії краще зрозуміти причини заборгованості та, відповідно, планувати свої дії. Розрізняють такі види заборгованості: товарні, вексельні, грошові, взаємні розрахунки, попередньо оплачені товари та послуги;

➤ за структурою: дає можливість компанії оцінювати долю окремих клієнтів у загальному обсязі заборгованості. Розрізняють такі види структури: основна заборгованість, заборгованість від підрядників, заборгованість від співробітників, заборгованість із податків та інших обов'язкових платежів, заборгованість із оплати рекламних і маркетингових послуг;

➤ за видами послуг або товарів: дає можливість компанії краще зрозуміти, які види послуг чи товарів вимагають залучення додаткових коштів і в яких галузях необхідні додаткові ресурси. Розрізняють такі види заборгованості:

заборгованість за надання послуг із ремонту, заборгованість за надання послуг з доставки, заборгованість за продукцію на попередніх етапах виробництва, заборгованість за продукцію та послуги з великою тривалістю надання.

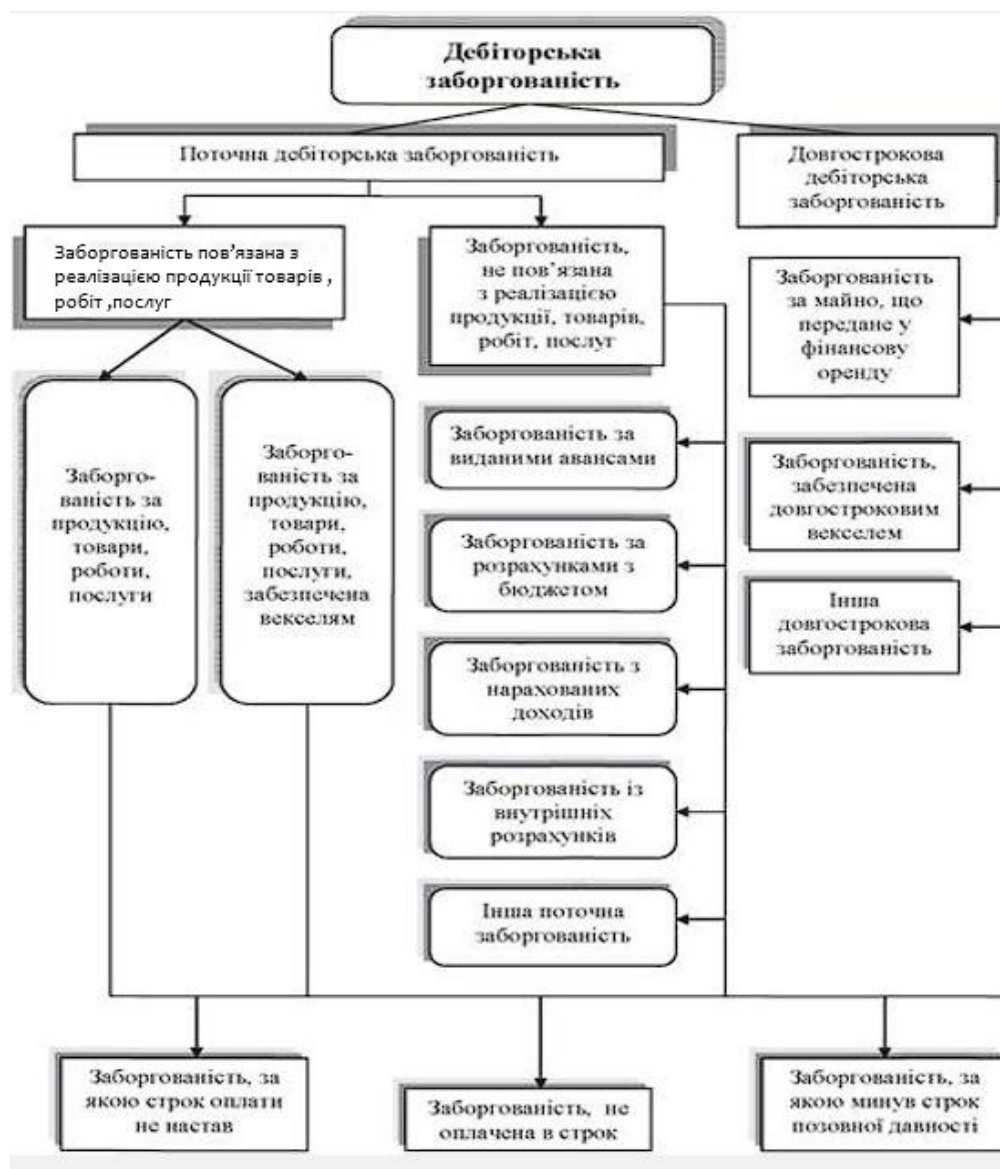

Рисунок 1.1 - Класифікація поточної дебіторської заборгованості

Джерело: побудовано автором за інформацією [7]

Визнання й оцінка поточної дебіторської заборгованості відіграють вирішальну роль у фінансовому управлінні компанією. Цей етап має на меті

встановлення суми заборгованості, яку можна вважати дохідною для компанії, а також оцінку ризику, пов'язаного з можливим неповерненням заборгованості.

Визнання поточної дебіторської заборгованості здійснюється відповідно до бухгалтерських правил і відповідних нормативно-правових актів. Зокрема, заборгованість можна вважати дохідною для компанії лише у випадку наявності достатніх доказів її повернення. Важливим є також визначення строків погашення заборгованості, оскільки це впливає на можливість визнання її як дохідної.

Оцінка поточної дебіторської заборгованості передбачає аналіз ризиків та можливостей компанії щодо повернення заборгованості. Для цього можна застосовувати різні методи оцінки, такі як аналіз за віком заборгованості, класифікація заборгованості за рівнем ризику або порівняльний аналіз заборгованості з попередніми періодами.

Аналіз дебіторської заборгованості включає ретельне дослідження кредитної історії клієнтів та оцінку ризику їх кредитного зобов'язання, що є невід'ємною частиною цього процесу. Інформацію можна отримати з різних джерел, таких як кредитні бюро або рейтингові агентства.

Після визначення та оцінки дебіторської заборгованості важливо належним чином відображати її в обліку та звітності компанії. Цього можна досягти шляхом відповідних бухгалтерських проводок та звітів.

Ефективне управління поточною дебіторською заборгованістю також включає оперативну роботу з неплатниками. Компанія повинна прикласти всі зусилля для максимального скорочення строку погашення заборгованості. Це може включати відправлення листів з вимогою погашення боргу, проведення переговорів з клієнтами або залучення послуг колекторських агентств та інших заходів.

У випадку, коли заборгованість не була повернена, компанія має можливість включити її до списку збитків. Важливо мати на увазі, що таке включення повинно бути обґрунтованим, відповідати вимогам законодавства та бухгалтерських стандартів.

Отже, визнання й оцінка поточної дебіторської заборгованості є важливим етапом в управлінні фінансами компанії. Оскільки, визнання й оцінка поточної дебіторської заборгованості дозволяє забезпечити облікове відображення заборгованості та вчасно вживати заходів щодо її повернення.

1.2 Особливості інформаційних технологій, застосовуваних для автоматизації обліку поточної дебіторської заборгованості

Інформаційні технології можуть бути використані для автоматизації обліку поточної дебіторської заборгованості. Серед них є такі (рис.1.2):

Електронний документообіг - заміна паперових документів на електронні, що дозволяє скоротити час обробки документів і знизити ризик помилок при введенні даних;

CRM-система (управління взаємовідносинами з клієнтами) — це програмний інструмент, який дозволяє автоматизувати взаємодію з клієнтами компанії; дає можливість отримувати оперативну інформацію про стан розрахунків із клієнтами, відслідковувати поточну дебіторську заборгованість і прогнозувати ризики;

Аналітичні системи - дозволяють аналізувати великі обсяги даних і отримувати оперативну інформацію про поточний стан розрахунків клієнтів, що дає можливість оперативно реагувати на зміни в структурі дебіторської заборгованості та вживати заходів щодо її зменшення;

ERP-система (Enterprise Resource Planning) — програмний інструмент, який дозволяє об'єднати різні функціональні сфери компанії (бухгалтерський облік, виробництво, логістика, управління персоналом тощо) в одну систему; забезпечує менше дублювання даних і їхню інтеграцію, дозволяючи зменшити ризик помилок і покращити управління ресурсами компанії;

Бізнес-аналітика — інструменти, які дозволяють аналізувати великі обсяги даних і отримувати інформацію для прийняття рішень; дозволяє збільшити ефективність управління дебіторською заборгованістю, зокрема розробка стратегій збільшення продажів, прогнозування ризиків неплатоспроможності клієнтів, вдосконалення управління ризиками;

Банківські послуги - дозволяють проводити фінансові операції через Інтернет і автоматизувати платіжні та кредитні процеси, отримувати оперативну інформацію про стан розрахунків і ризики клієнтів;

Мобільні програми – програми для мобільних пристроїв дозволяють клієнтам компанії отримувати інформацію про стан своїх комп'ютерів, здійснювати платежі та отримувати рахунки електронною поштою; забезпечує легкість і швидкість взаємодії з клієнтами та знижує боргові ризики.

Рисунок 1.2 - Технології для автоматизації обліку поточної дебіторської заборгованості.

Джерело: побудоване автором за інформацією [9]

Для автоматизації обробки поточної дебіторської заборгованості існують два можливих підходи: застосування окремого програмного продукту або комплексної інтегрованої системи, що об'єднує всі вищезгадані інструменти. Використання таких технологій дозволяє ефективно використовувати час та ресурси при обробці документів і надає оперативну інформацію про стан дебіторської заборгованості. Це в свою чергу сприяє підвищенню ефективності управління підприємством.

1.3 Положення облікової політики ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» щодо поточної дебіторської заборгованості та відповідності вимогам НП(С)БО

Велика вага приділяється останньому етапу формування облікової політики стосовно дебіторської заборгованості, який включає її формалізацію, дотримання і внесення змін або доповнень. Компанія «ТОВ ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» відповідає вимогам обліку та відображення поточної дебіторської заборгованості згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 10.

ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» в місті Києві за адресою: 04119, місто Київ, вул. Юрія Іллєнка , буд. 83Д,. Ідентифікаційний код ЄДРПОУ підприємства: 41852568.

Підприємство діє на принципах повного господарського розрахунку, самофінансування та самоокупності, має самостійний баланс, розрахункові та інші рахунки в банках, печатки зі своїм повним найменуванням.

Основною метою діяльності ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» є отримання прибутку надаючи будівельні послуги різноманітним компаніям та фізичним особам. Саме будівництво житлових і нежитлових будівель (41.20) є основним видом діяльності підприємства. Також ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» займається такими видами діяльності:

42.99 Будівництво інших споруд, н.в.і.у.

43.12 Підготовчі роботи на будівельному майданчику

43.99 Інші спеціалізовані будівельні роботи, н.в.і.у.

77.32 Надання в оренду будівельних машин і устаткування

77.39 Надання в оренду інших машин, устаткування та товарів, н.в.і.у.

46.90 Неспеціалізована оптова торгівля

68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна

71.12 Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах.

Середньоспискова чисельність працівників на підприємстві становить 9 осіб. Бухгалтерія ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» для ведення обліку користується такою програмою як «1С:ПІДПРИЄМСТВО 7.7», а для електронного документообігу – «МЕ.Дос». Робочий план рахунків підприємства, розроблений на основі Плану рахунків бухгалтерського обліку України, затверджений Наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.99 р. Основними регістрами є оборотно-сальдові відомості.

Дебіторська заборгованість представляє собою зобов'язання замовників, клієнтів або інших контрагентів за надані товари або послуги, або заборгованість з відкритих рахунків. Згідно з Національним стандартом бухгалтерського обліку 10, дебіторська заборгованість поділяється на поточну і непоточну [8].

Поточна дебіторська заборгованість - це зобов'язання, яке має бути погашене протягом 12 місяців звітного періоду.

Оцінка дебіторської заборгованості повинна проводитися з використанням справедливої вартості, яка може бути визначена різними методами оцінки, такими як метод середньозваженої вартості, метод індивідуальної вартості та інші. Оцінка дебіторської заборгованості повинна бути здійснена на кожному звітному періоді (рис.1.3).

Дебіторську заборгованість, що відноситься на поточний період, необхідно включати до доходів у звіті про фінансові результати. Таким чином, компанії повинні відображати доходи, враховуючи поточну дебіторську заборгованість у своїх фінансових звітах.

ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ	
ПОТОЧНА	ДОВГОСТРОКОВА
<i>термін погашення</i>	
≤ 12 місяців	> 12 місяців
<i>типові приклади заборгованості</i>	
в основному це заборгованість: - покупців по товарам, роботам, послугам (субрахунок 361); - виданим авансам (субрахунок 371); внутрішнім розрахункам (субрахунок 372)	у більшості підприємств вона відсутня, але найчастіше це поворотна фінансова допомога (субрахунок 183)
<i>місце у звітні про фінансовий стан (балансі)</i>	
розділ балансу II (клас рахунків 3)	розділ балансу I (клас рахунків 1)

Рисунок.1.3 - Класифікація дебіторської заборгованості згідно НП(С)БО 10

Джерело: побудовано автором за інформацією [8]

Якщо існує великий ризик непогашення дебіторської заборгованості, то її вартість слід зменшити, використовуючи кошти, які можуть бути втрачені через непогашення заборгованості. Ці кошти повинні бути відображені у відповідних резервах у звітні про фінансовий стан [8].

За даними фінансової звітності суб'єкта господарювання ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» (Додаток А) проведений аналіз динаміки поточної дебіторської заборгованості за 2022 рік (табл. 1.2)

Таблиця 1.2 - Аналіз динаміки поточної дебіторської заборгованості (2022 р.)

Показники	Період		Абсолютне відхилення	Темп зростання
	На початок звітного року	На кінець звітного року		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги:				
чиста реалізаційна вартість	213,6	100,7	112,9	-52.86%
первісна вартість	213,6	100,7	112,9	-52.86%
Інша поточна дебіторська заборгованість	406,8	-	406.8	-100%
Усього дебіторська заборгованість	620,4	100,7	519,7	-83.77%

Джерело: побудовано автором за інформацією з додатку А

Крім того, згідно зі стандартом НП(С)БО 10, необхідно включати інформацію про дебіторську заборгованість у примітках до фінансових звітів. Ця інформація може включати умови сплати заборгованості, кількість днів заборгованості, інформацію про заборгованості зі спеціальними умовами оплати та інші важливі деталі.

Отже, потрібно відображати поточну дебіторську заборгованість у балансі (звіті про фінансовий стан), оцінюючи її за справедливою вартістю та враховуючи можливий ризик непогашення заборгованості. Крім того, необхідно надавати детальну інформацію про дебіторську заборгованість у примітках до фінансових звітів [7].

РОЗДІЛ 2

СИСТЕМА ОБЛІКУ ПОТОЧНОЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ ТА МОЖЛИВОСТІ ЇЇ ПОЛІПШЕННЯ У ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» В УМОВАХ АВТОМАТИЗОВАНОЇ ОБРОБКИ ДАНИХ

2.1. Електронне документування облікових операцій поточної дебіторської заборгованості у ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ»

Електронне документування облікових операцій поточної дебіторської заборгованості на підприємстві є процесом збереження й обробки інформації про заборгованість клієнтів у цифровому форматі. Ця система може бути впроваджена за допомогою спеціалізованих програмних засобів або електронних таблиць, які надають зручний доступ до даних та забезпечують зручний аналіз.

Процес електронного документування дебіторської заборгованості включає кілька ключових кроків. По-перше, необхідно вибрати відповідне програмне забезпечення, яке задовольняє потреби підприємства. На підприємстві ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» використовується програма 1С. В зв'язку з військовим станом, програма 1С є продуктом, який випускається країною агресором (рис.2.1).

Счет	Сальдо на начало периода		Обороты за период		Сальдо на конец периода	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
26	1 248,33				1 248,33	
29	1 023,30			380,00	643,30	
281	1 023,30			380,00	643,30	
3	21 703,30			10 584,00	3 109,30	
30		25,00				25,00
303		25,00				25,00
31	10 025,30			8 544,00	1 481,30	
311	10 025,30			8 544,00	1 481,30	
38	11 853,30			10 056,00	1 800,30	
381	11 853,30			10 056,00	1 800,30	
6	11 908,67			14 234,88		2 256,99
63	1 221,30			1 084,00		670,00
631	1 221,30			1 084,00		670,00
64	3 361,07			4 980,00		1 625,99
641	1 284,30			2 758,00		1 471,00
6411	1 060,30			1 050,00		
6412	204,30			1 875,00		1 471,00
642	90,30			90,00		
643	1 875,30			1 941,88		268,88
6432	1 675,30			1 941,88		266,66
644	315,67			234,00		111,67
6442	315,67			234,00		111,67
85	1 320,30			1 320,00		
851	1 320,30			1 320,00		
88	6 000,00			6 000,00		
881	6 000,00			6 000,00		

Рисунок 2.1 - Демонстраційний рисунок програми 1С

Джерело: побудовано автором на основі даних автоматизованого обліку ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ»

Другим кроком є створення бази даних, в якій будуть зберігатися всі дані про дебіторську заборгованість. Ця база даних має містити необхідну інформацію, таку як дані про клієнтів, суми заборгованості та строки платежу.

Після створення бази даних наступним кроком є внесення інформації про дебіторську заборгованість. Цю інформацію можна вводити вручну або імпортувати з інших джерел, таких як електронні таблиці або системи обліку.

Після внесення даних потрібно систематично оновлювати та моніторити інформацію про дебіторську заборгованість. Це означає додавання нових операцій і оновлення існуючих записів при отриманні платежів від клієнтів або затримці в оплаті.

Останнім кроком є звітність і аналіз. За допомогою програмного забезпечення можна генерувати звіти та проводити аналіз даних про дебіторську заборгованість. Це допоможе виявити заборгованість, оцінити платіжну дисципліну клієнтів, розробити стратегію взаємодії з дебіторами та визначити ризики.

Звітність на підприємстві ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» подається у електронному виді за допомогою програми «Me.Doc».

The screenshot displays the Me.Doc software interface for generating tax declarations. The main window shows the 'ПОДАТКОВА НАКЛАДКА' (Tax Declaration) form for the company 'ТОВ "Південенергомонтаж"'. The form includes sections for 'Податковий звіт' (Tax Return) and 'Податковий розрахунок' (Tax Calculation). The 'Податковий звіт' section contains fields for the company name, tax identification number, and the reporting period. The 'Податковий розрахунок' section contains a table with columns for various tax items and their amounts. The table has 12 columns: № п/п, Опис (назва операції), Код, Сума, Податок, Податковий розрахунок, Податковий розрахунок, Податковий розрахунок, Податковий розрахунок, Податковий розрахунок, Податковий розрахунок, Податковий розрахунок. The table is currently empty, with only the header row visible.

Рисунок 2.2 Демонстраційний рисунок програми «Me.Doc»

Джерело: побудовано автором на основі даних автоматизованого обліку ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ»

Важливо також забезпечити безпеку електронних даних, резервне копіювання та вживати заходів для захисту інформації про дебіторську заборгованість від несанкціонованого доступу.

Загалом, електронне документування облікових операцій поточної дебіторської заборгованості дозволяє зберігати та обробляти дані у зручному та ефективному цифровому форматі, полегшуючи аналіз та управління дебіторською заборгованістю на підприємстві.

Рисунок 2.3 - Процес електронного документування облікових операцій поточної дебіторської заборгованості.

Джерело: побудовано автором [9]

Після завершення процесу електронного документування облікових операцій поточної дебіторської заборгованості, існує декілька важливих аспектів, які мають бути враховані.

Один з аспектів, що може бути використаний, - це автоматизація процесів. Застосування електронного документообігу дозволяє використовувати автоматичні процедури для створення рахунків-фактур, нагадування про платежі,

формування звітів та інших операцій. Це сприяє зменшенню ручної праці і помилок, підвищує ефективність процесу та забезпечує точність даних.

Крім того, електронний документообіг забезпечує зручний доступ до даних. Інформацію про дебіторську заборгованість можна зберігати в хмарних системах або на серверах, що дозволяє багатьом співробітникам мати відповідний рівень доступу. Це полегшує спільну роботу, комунікацію та спільний доступ до актуальних даних.

Крім того, електронний документообіг може бути корисним для аналізу даних та прийняття рішень. За допомогою програмного забезпечення можна проводити детальний аналіз дебіторської заборгованості, визначати тенденції, ідентифікувати заборгованості з високим ризиком та розробляти стратегії для їх зменшення.

Необхідно також забезпечити безпеку електронної інформації. Це може включати використання шифрування даних, контроль доступу до системи, створення резервних копій і застосування інших заходів для запобігання несанкціонованому доступу та втраті даних.

Нарешті, варто зазначити, що електронне документування дебіторської заборгованості покращує ефективність роботи бухгалтерського відділу, спрощує аудиторські перевірки та сприяє виконанню вимог законодавства у сфері обліку та звітності.

Враховуючи ці фактори, електронне документування облікових операцій поточної дебіторської заборгованості є цінним інструментом для підприємства, який сприяє ефективному управлінню фінансовими потоками, збільшенню точності та швидкості обробки даних, а також полегшує аналіз та прийняття стратегічних рішень.

2.2. Відображення обліку поточної дебіторської заборгованості на синтетичних і аналітичних рахунках у ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» із застосуванням диджитал технологій

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги виникає, коли підприємство реалізує їх у кредит, тобто з відстрочкою платежу. Для бухгалтерського обліку такої дебіторської заборгованості використовується активний рахунок 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», який має три субрахунки:

- 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»;
- 362 «Розрахунки з іноземними покупцями»;
- 363 «Розрахунки з учасниками ПФГ» (див.табл.2.1).

Таблиця 2.1 Призначення субрахунків 361, 362, 363.

Номер субрахунку	Призначення
361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	Призначений для обліку розрахунків з вітчизняними покупцями за реалізовану продукцію, товари, виконані роботи, надані послуги (у тому числі на виконання бартерних контрактів).
362 «Розрахунки з іноземними покупцями»	Призначений для обліку розрахунків з іноземними покупцями за реалізовану продукцію, товари, виконані роботи, надані послуги (у тому числі на виконання бартерних контрактів).
363 «Розрахунки з учасниками ПФГ»	Призначений для обліку розрахунків з учасниками промислово-фінансової групи за реалізовану продукцію, товари, виконані роботи, надані послуги (у тому числі на виконання бартерних контрактів)

Джерело: побудовано автором за інформацією [8]

На рисунку 2.3. наведений приклад Оборотно-сальдової відомості по рахунку 361 на основі даних автоматизованого обліку ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ»

Субконто	Сальдо на начало периода		Обороты за период		Сальдо на конец периода	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
ВЕРТИКАЛЬ-МОНТАЖ	60,000.00				60,000.00	
Договор 351099/19 (01.11.19)	60,000.00				60,000.00	
ИННОВЕЙ РЕЙТ	6,713.88				6,713.88	
Договор 2021/02-01 (01.02.21)	6,713.88				6,713.88	
РЕНТАКРАН БУД	294,285.00			20,000.00	274,285.00	
Договор 2021350630 (01.06.21)	294,285.00			20,000.00	274,285.00	
Разом розгорнуте	360,998.88				340,998.88	
Разом	360,998.88			20,000.00	340,998.88	

Головний бухгалтер МУКОВНИН Б. А. (підпис)

Рисунок - 2.3. Оборотно-сальдовая відомість по рахунку 361

Джерело: побудовано автором на основі даних автоматизованого обліку ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ»

За дебетом рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» відображається продажна вартість реалізованої продукції, товарів, виконаних робіт, наданих послуг (у тому числі на виконання бартерних контрактів), яка включає податок на додану вартість, акцизи та інші податки, збори (обов'язкові платежі), що підлягають перерахуванню до бюджетів та позабюджетних фондів та включені у вартість реалізації, за кредитом – сума платежів, які надійшли на рахунки підприємства в банківських установах, у касу та інші види розрахунків. Сальдо рахунку показує заборгованість покупців і замовників за одержані продукцію (роботи, послуги) та відображається у балансі за рядком 1125.

Зазвичай рахунок 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» використовується для обліку поточної дебіторської заборгованості за розрахункам за продукцію, товари, роботи, послуги, не забезпечену векселями та виникаючу у ході основної діяльності підприємства. Планом рахунків не рекомендовано відображати на рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» аванси та передоплати, заборгованість по іншій операційній, фінансовій, інвестиційній

діяльності. Для цих цілей передбачені відповідні рахунки – 681 «Розрахунки за авансами одержаними» та 371 «Розрахунки за виданими авансами» (рис.2.4).

1С:Предприятие - Бухгалтерский учет для Украины: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» - [Оборотно-сальдовая ведомость по счету: 3711 (I)]

Оборотно-сальдовая ведомость по счету: 3711
Контрагенты: Замовлення
за Травень 2023 р.

Субконто	Сальдо на начало периода		Обороты за период		Сальдо на конец периода	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
БТ-дл	15,000.00			12,000.00		3,000.00
Договор 2021-01-3 (16.91.21)	15,000.00			12,000.00		3,000.00
ЮНКОРН М	10,361.70			10,361.70		
Договор 01-1019-19 (01.10.19)	10,361.70			10,361.70		
Разом розгорнуте	25,361.70					3,000.00
Разом	25,361.70			22,361.70		3,000.00

Головний бухгалтер: МУКОВНИН Б. А. (підпис)

NUM TA: 01.01.18 00:00:00 БИ: 1 квартал 2023 г. ITP:

Рисунок 2.4. - Оборотно-сальдовая відомість по рахунку 3711

Джерело: побудовано автором на основі даних автоматизованого обліку ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ»

1С:Предприятие - Бухгалтерский учет для Украины: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» - [Оборотно-сальдовая ведомость по счету: 372 (I)]

Оборотно-сальдовая ведомость по счету: 372
Співробітники
за Травень 2023 р.

Субконто	Сальдо на начало периода		Обороты за период		Сальдо на конец периода	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
БОНДАРЕНКО В. М. (р:0000001)		80.13				80.13
Разом розгорнуте		80.13				80.13
Разом		80.13				80.13

Головний бухгалтер: МУКОВНИН Б. А. (підпис)

NUM TA: 01.01.18 00:00:00 БИ: 1 квартал 2023 г. ITP:

Рисунок 2.5. - Оборотно-сальдовая відомість по рахунку 372

Джерело: побудовано автором на основі даних автоматизованого обліку ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ»

Для здійснення продажу товарів (продукції) основним юридичним документом є договір купівлі-продажу, який містить умови та терміни поставки, вимоги до якості товару, умови оплати та відповідальність сторін за невиконання договору та інші відповідні умови. Випадок, коли поставка невеликої кількості товару відбувається разово, може передбачати відсутність письмового договору, але можна користуватися рахунками-фактурами.

Під час реалізації продукції (товарів), робіт або послуг використовуються відповідні первинні документи. До таких документів, які підтверджують наявність заборгованості покупців і замовників, відносяться накладні, видаткові накладні, рахунки-фактури (рис.2.6), рахунки, акти прийому виконаних робіт (послуг), податкові накладні, товарно-транспортні накладні, товарні накладні, декларації митної вартості та інші аналогічні документи.

Постачальник ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ"
ЄДРПОУ 41852568, тел. (044)2370242
Р/р UA583808050000000026002660576 в АТ "РАЙФФАЙЗЕН БАНК"
ІПН 418525626597, номер свідоцтва

Одержувач Адреса 04119, м.Київ вул.Юрія Іллєнка 6.83Д, офіс 607
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ІННОВЕЙ РЕЙТ"
тел.

Платник той самий
Замовлення Договір № 2021/02-01 від 01.02.21

Рахунок-фактура № СФ-0000005
від 30 Квітня 2023 р.

№	Назва	Од.	Кількість	Ціна без ПДВ	Сума без ПДВ
1	Суборенда нежитлового приміщення	м2	4.000	210.00	840.00
2	Суборенда нежитлового приміщення	м2	4.800	55.85	268.08
3	Компенсація комунальних послуг	грн	1.000	5.23	5.23
Знижка:					0.00
Разом без ПДВ:					1113.31
ПДВ:					222.66
Всього з ПДВ:					1335.97

Всього на суму:
Одна тисяча триста тридцять п'ять гривень 97 копійок
ПДВ: 222.66 грн.

Виписав(ла): _____

Рахунок дійсний до сплати до 04.05.23

Рисунок 2.6. - Рахунок-фактура

Джерело: побудовано автором на основі даних автоматизованого обліку ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ»

На рисунку 2.7 наведений приклад податкової накладної з податку на додану вартість

Джерело: побудовано автором на основі даних автоматизованого обліку ТОВ «ПВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ»

Серед первинних документів, які підтверджують сплату заборгованості, можна виділити виписки з банку, платіжні доручення, прибуткові касові ордери, акти виконаних робіт, послуг та інші.

Для отримання необхідних даних про непогашену заборгованість з встановленим строком платежу використовується аналітичний облік на рахунку 36 "Розрахунки з покупцями та замовниками". Цей облік ведеться окремо для кожного покупця або замовника, а також для кожного документа, який потребує оплати, і враховує строк погашення заборгованості.

Крім того, на субрахунку 362 «Розрахунки з іноземними покупцями», аналітичний облік ведеться як у гривнях, так і у валюті, визначеній угодою. Регістром аналітичного обліку розрахунків із покупцями та замовниками є відомість № 3.1, а синтетичного обліку – журнал № 3.

Типова кореспонденція рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» наведена у табл. 2.2.

Таблиця 2.2 - Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків із покупцями та замовниками [2]

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
1	Реалізована готова продукція (товари, роботи, послуги) покупцям за договірними цінами	36	701 (702, 703)
2	Відображене податкове зобов'язання з ПДВ	701 (702, 703)	641
3	Надійшла оплата від покупців та замовників на поточний рахунок чи в касу	311 (301)	36
4	Визнання різниці між справедливою вартістю заборгованості і номінальною сумою грошових коштів та/або їх еквівалентів, які підлягають отриманню за продукцію (роботи, послуги)	373	701 (702, 703)
5	Проведений взаємозалік заборгованостей за отриманим раніше авансом	681	36
6	Проведений взаємозалік заборгованостей при бартері	63 (685)	36
7	Списана безнадійна дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги за рахунок резерву сумнівних боргів	38	36
8	Списана безнадійна дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги, по якій не створювався резерв сумнівних боргів	944	36
9	Списана сума безнадійної дебіторської заборгованості, яка перевищує розмір створеного резерву сумнівних боргів	944	36
10	Відображене відновлення в обліку дебіторської заборгованості, раніше списаної за рахунок резерву сумнівних боргів, у випадку поновлення платоспроможності дебіторів	36	716
11	Відображена операційна курсова різниця при перерахунку товарної дебіторської заборгованості:		
	– при зростанні валютного курсу	362	714
	– при падінні валютного курсу	945	362
12	Отриманий вексель у рахунок погашення заборгованості покупців за товари, роботи, послуги	34	36

Джерело: згруповано за інформацією [2]

У процесі діяльності підприємства виникає поточна дебіторська заборгованість, не пов'язана з реалізацією продукції, товарів, робіт, послуг. Для обліку такої заборгованості передбачений рахунок 37 «Розрахунки з різними дебіторами», який має 7 субрахунків, характеристика яких наведена у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 - Характеристика рахунків з обліку іншої поточної дебіторської заборгованості [2].

Код рахунку	Назва рахунку	Призначення рахунку	Первинний документ
371	Розрахунки за виданими авансами	Облік авансів, наданих іншим підприємствам	Платіжне інструкція, виписка банку
372	Розрахунки з підзвітними особами	Облік розрахунків з підзвітними особами. Сальдо субрахунку може бути як дебетовим, так і кредитовим	Авансовий звіт з доданими виправдовуючими документами, довідки бухгалтерії, прибуткові та видаткові касові ордери, виписки банку тощо
373	Розрахунки за нарахованими доходами	Облік нарахованих дивідендів, відсотків, роялті тощо, які підлягають отриманню	Довідка та розрахунок бухгалтерії, прибуткові касові ордери, виписки банку
374	Розрахунки за претензіями	Облік розрахунків за претензіями, які пред'явлені контрагентам, а також за пред'явленими визнаними штрафами, пенею, неустойками	Претензія, комерційні акти, акт приймання вантажу, рішення судових органів, письмова згода постачальника на претензію, виписка банку
375	Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків	Облік розрахунків за відшкодуванням підприємству завданих збитків у результаті нестачі і втрат від псування цінностей, нестачі та розкрадання грошових коштів, якщо винуватця виявлено	Протокол інвентаризаційної комісії, наказ керівника, документи, що підтверджують виникнення та погашення матеріальної шкоди, інвентаризаційні описи та звіряльні відомості, акти про брак, відомості на утримання збитків з винуватців із зарплати, дозволи керівництва про списання заборгованості тощо
376	Розрахунки за позиками членам кредитних спілок	Облік розрахунків за позиками членам кредитних спілок у кредитних спілках	Договір між членами кредитних спілок, викатково-вий касовий ордер, платіжні доручення, накладна
377	Розрахунки з іншими дебіторами	Облік розрахунків за іншими операціями, зокрема розрахунки за операціями, пов'язаними із здійсненням спільної діяльності (без створення юридичної особи), усі види розрахунків з працівниками (крім розрахунків з оплати праці та з підзвітними особами), інші розрахунки	Прибутковий та видатковий касові ордери, акти виконаних робіт (послуг), прибуткові ордери, рахунок, накладна, виписка банку, розрахунково-платіжні відомості

Джерело: згруповано за інформацією [2]

За дебетом рахунку 37 «Розрахунки з різними дебіторами» відображається виникнення дебіторської заборгованості, за кредитом – її погашення чи списання, сальдо означає наявність заборгованості дебіторів на початок чи кінець місяця. Аналітичний облік розрахунків із різними дебіторами ведеться за кожним дебітором, за видами заборгованості, термінами її виникнення та погашення, за позиками членам кредитних спілок – у розрізі членів спілки. Регістром аналітичного обліку розрахунків з іншими дебіторами є відомість № 3.2, а синтетичного обліку – журнал № 3. Типова кореспонденція рахунків з обліку поточної дебіторської заборгованості наведена в таблицях 2.4, 2.5.

Таблиця 2.4. - Кореспонденція рахунків з обліку поточної дебіторської заборгованості (розрахунків з виданих авансів і розрахунків з підзвітними особами[2]).

№ п/п	Зміст господарської операції	Бухгалтерська проводка	
		Дебет	Кредит
Облік розрахунків з авансів виданих			
1	Перерахований (виданий) постачальникам та підрядникам аванс за виробничі запаси, товари, роботи, послуги з поточного рахунку (каси). Відображений податковий кредит з ПДВ	371 641	311 (301) 644
2	Проведений взаємозалік заборгованості з виданого раніше авансу	63 (685)	371
3	Повернутий виданий раніше аванс	311 (301)	371
Облік розрахунків з підзвітними особами			
4	Відображено видачу авансу, виданого працівнику на відрядження або на господарські потреби	372	301 (311)
5	Видані під звіт грошові документи	372	30
6	Придбано підзвітною особою виробничі запаси, МШП, товари	20, 22, 28	372
7	Відображений податковий кредит з ПДВ	641	372
8	Наданий авансовий звіт підзвітної особи про фактично проведених відрядженнях, господарських витратах тощо	91, 92, 93, 94	372
9	Наданий авансовий звіт підзвітної особи про сплату періодичних видань на майбутній період	39	372
10	Повернутий залишок невикористаної підзвітною особою суми в касу чи на поточний рахунок	301 (311)	372
11	Відображено перевитрачання підзвітною особою сум понад встановленої норми	949	372

Джерело: згруповано за інформацією [2]

Таблиця 2.5. - Кореспонденція рахунків з обліку поточної дебіторської заборгованості (розрахунків з нарахованих доходів, за претензіями, за відшкодуванням завданих збитків, з іншими дебіторами) [2].

№ п/п	Зміст господарської операції	Бухгалтерська проводка	
		Дебет	Кредит
Облік розрахунків з нарахованих доходів			
1	Нараховані доходи у вигляді дивідендів по акціям, що належать підприємству	373	731
2	Нараховані доходи у вигляді процентів на залишки грошових коштів у банку	373	719
3	Нараховані доходи у вигляді процентів по облігаціям, депозитам; позикам, наданим іншим підприємствам; переданим у фінансову оренду необоротним активам тощо	373	732
4	Нараховані інші фінансові доходи (наприклад, роялті)	373	733
5	Отримані фінансові доходи на поточний рахунок чи в касу	311 (301)	373
6	Виплачені дивіденди акціями	373	14
Облік розрахунків за претензіями			
6	Пред’явлена претензія постачальникам, транспортним організаціям за порушення умов договорів тощо	374	63 (685)
7	Пред’явлена претензія постачальникам із-за браку	374	24
8	Пред’явлена претензія банку по помилково списаним грошовим коштам з поточного рахунку	311	374
9	Отримано грошові кошти в рахунок погашення заборгованості за претензію	301 (311)	374
10	Задоволена претензія шляхом додаткового постачання ТМЦ, що не надійшли раніше	20, 22, 28	374
11	Відображена сума претензій для погашення довгострокової дебіторської заборгованості при зверненні до суду	374	18
Облік розрахунків за відшкодуванням завданих збитків			
12	Віднесено на винну особу фактичну недостачу, що підлягає відшкодуванню	375	716
13	Списана нестача грошей у касі у нарахування винуватцю	375	301
14	Віднесена сума втрат по браку на винуватця	375	24
15	Проведені утримання із зарплати по заподіяним збиткам	661	375
16	Внесена готівка в касу чи на поточний рахунок в погашення заборгованості винуватця	301 (311)	375
17	Списана на витрати безнадійна дебіторська заборгованість винуватця при закінченні строку позовної давнини	944	375
Облік розрахунків з іншими дебіторами			
18	Нараховані доходи від передачі активів в операційну оренду	377	713
19	Видана позика працівникам підприємства – Надана тимчасова фінансова допомога іншим організаціям	377	301 (311)
20	Переведена у склад поточної довгострокова дебіторська заборгованість, коли до строку її погашення залишилося менше 12 місяців	377	18

Продовження таблиці 2.5

21	Відображений дохід відреалізації оборотних активів (виробничих запасів, МШП тощо)	377	712
22	Передані ТМЦ чи грошові кошти у спільну діяльність	377	20, 22, 26, 28, 301, 311
23	Відображено зарахування заборгованостей: – при бартері; – раніше отриманого авансу	631 681	377 377
24	Проведені утримання з зарплати працівників у погашення заборгованості з позики, за товари в кредит, за виконавчими листами	661	377
25	Внесені гроші в касу (поточний рахунок) працівниками в погашення заборгованості з позики, за товари в кредит	301 (311)	377
26	Отримані грошові кошти від продажу оборотних активів	311 (301)	377

Джерело: згруповано за інформацією [2]

2.3. Розкриття інформації про поточну дебіторську заборгованість у фінансовій і внутрішньогосподарській звітності та її комп'ютерна обробка у ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ»

Дебіторська заборгованість при постачанні товарів, робіт та послуг відображається у Балансі (Звіті про фінансовий стан) у розділі, позначеному рядком 1125. Цей показник представляє різницю між первісною вартістю заборгованості та резервом сумнівних боргів.

Для відображення дебіторської заборгованості за розрахунками використовуються рядки 1130-1135, а інші поточні дебіторські зобов'язання відображаються в рядку 1155. Довгострокова дебіторська заборгованість відображається в рядку 1040 Балансу. Крім того, для відображення дебіторської заборгованості за нарахованими доходами та внутрішніми розрахунками передбачені додаткові рядки 1140 та 1145 відповідно.

Резерв сумнівних боргів відображається в складі статті «Інші операційні витрати» (рядок 2180) у Звіті про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма № 2).

Зміни в розмірах поточної дебіторської заборгованості відображаються у Звіті про рух грошових коштів підприємства (форма № 3).

Згідно НП(С)БО 10 у примітках до фінансової звітності (форма № 5) наводиться така інформація про дебіторську заборгованість, яка підлягає розкриттю у примітках до фінансової звітності (див. табл.2.6)

Таблиця 2.6 - Інформація про дебіторську заборгованість, яка підлягає розкриттю у примітках до фінансової звітності

№	Перелік інформації про дебіторську заборгованість
1	Перелік дебіторів і суми довгострокової дебіторської заборгованості
2	Перелік дебіторів і суми дебіторської заборгованості пов'язаних сторін, з виділенням внутрішньо групового сальдо дебіторської заборгованості підприємства
3	Склад і суми статті балансу «Інша дебіторська заборгованість»
4	Метод визначення величини резерву сумнівних боргів
5	Сума поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги в розрізі її класифікації за строками непогашення
6	Залишок резерву сумнівних боргів підприємства за кожною статтею поточної дебіторської заборгованості, його утворення та використання у звітному році

Джерело: згруповано за інформацією[4]

У Податковому кодексі України (ПКУ) термін «безнадійна заборгованість» і причини її виникнення визначено пп. 14.1.11. Виходячи з цих критеріїв, ідеться про заборгованість, ймовірність стягнення якої втрачено через різні обставини, основними з яких є:

– строк позовної давності, що минув;

- недостатність майна фізичної особи, за умови, що дії кредитора, спрямовані на примусове стягнення майна боржника, не призвели до повного погашення заборгованості;

- недостатність майна суб'єктів господарювання, оголошених банкрутами у встановленому законом порядку або знятих із реєстрації в якості суб'єктів господарювання у зв'язку з їх ліквідацією тощо.

Положення щодо регулювання сумнівної заборгованості охоплюються в пунктах 159.1. Вони відносяться до ситуацій, коли товари (роботи, послуги) були відвантажені, але оплата за них не надійшла вчасно, тобто заборгованість має грошове значення. Пункти 136.1.1 та 139.1.3 вказують, що отримані та перераховані аванси за товари (роботи, послуги) не враховуються при розрахунку оподатковуваного прибутку як доходи або витрати. Таким чином, аванси не враховуються при регулюванні сумнівної або безнадійної заборгованості.

У загальному, згідно з пунктом 159.1, сумнівну заборгованість можна врегулювати шляхом одночасного зменшення доходів продавця (кредитора) на вартість відвантажених товарів (робіт, послуг) та витрат на їх виготовлення. Це призводить до зменшення оподатковуваного прибутку. Щодо стягнення боргу від покупця (дебітора), витрати зменшуються на суму невчасно сплаченої заборгованості, що призводить до збільшення оподатковуваного прибутку. Розглянемо більш детально умови, які впливають на зміни доходів і витрат у продавця (кредитора) та витрат у покупця (дебітора).

Якщо виникає сумнівна дебіторська заборгованість, що становить вартість товарів, що були доставлені у поточному або попередніх податкових періодах, продавець (кредитор) може скоротити свій прибуток на цю суму. У той же час, він повинен зменшити витрати на цей звітний період на вартість цих товарів (робіт, послуг). Це призводить до зменшення оподатковуваного прибутку продавця за звітний період через зміни в доходах та витратах (вартості) товарів (робіт, послуг).

Продавець має право зменшити дохід та відповідну суму витрат до закінчення терміну позовної давності, якщо він провів позовну роботу щодо дебітора-покупця (п. 159.1.1 а), б)):

- звернувся до суду з позовом про стягнення боргу з покупця;
- ініціював провадження справи про банкрутство покупця;
- нотаріус вчинив виконавчий напис про стягнення заборгованості з покупця або стягнення заставленого майна (крім податкового боргу).

Згідно з пп. 136.1.2 суми ПДВ, отримані (нараховані) на вартість продажу товарів (робіт, послуг), не враховуються для визначення об'єкта оподаткування, тому зменшення доходу відбувається на суму вартості товарів, які відвантажені, без суми ПДВ.

В окремих випадках, згідно з пп. 159.1.2, для платника податку-продавця (кредитора) необхідно у відповідному податковому періоді зробити зворотні дії:

- збільшити доходи (або їх частину) й одночасно збільшити витрати – собівартість (або її частину, яка визначається пропорційно сумі заборгованості, включеної у дохід). Такі випадки виникають за умови:

- незадоволення позову такого продавця;
- задоволення позову продавця частково;
- задоволення позову покупця (дебітора) про визнання недійсними вимоги щодо погашення заборгованості (або її частини) за процедурою про оскарження рішення суду;

- якщо покупець (дебітор), згідно з пп. 159.1.5, самостійно або за процедурою примусового стягнення погасить суму визнаної заборгованості.

Збільшення прибутку, який підлягає оподаткуванню, настає внаслідок зростання доходів і собівартості. У випадках, коли покупець не погашає свою кредиторську заборгованість, незважаючи на заходи, прийняті продавцем згідно зі статтею 159.1.1 Податкового кодексу України, ця заборгованість може бути визнана безнадійною. Відповідно до пункту 159.1.1 або пункту 159.3 ПКУ, коли заборгованість стає безнадійною через банкрутство покупця згідно з пунктом 14.1.11 ПКУ, вона не впливає на податкові зобов'язання продавця. Раніше ця заборгованість була врахована як одночасне зменшення доходу та витрат у сумі собівартості або була компенсована за рахунок страхового резерву.

Згідно з пунктом 138.10.6 пункту 138.10 статті 138 ПКУ, витрати, пов'язані з формуванням резерву для безнадійної дебіторської заборгованості, можуть бути включені до загальних витрат звичайної діяльності. Проте важливо зауважити, що витрати можна враховувати лише після списання безнадійної заборгованості через резерв, шляхом зарахування суми на рахунок резерву (дебет 38 - кредит рахунку заборгованості).

2.4. Можливості поліпшення системи обліку поточної дебіторської заборгованості у ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» в умовах автоматизованої обробки даних

У сучасних умовах господарювання одним із найскладніших та протирічливих аспектів українського обліку є облік дебіторської заборгованості, особливо в умовах зростання проблем з неплатежами.

Зрозуміло, що незалежно від причин виникнення дебіторської заборгованості неможливо її повністю уникнути. Тому підприємствам потрібно знаходити способи ефективного управління дебіторською заборгованістю, зокрема поліпшувати облік взаєморозрахунків, встановлювати ефективну систему внутрішнього контролю та інші заходи.

Згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» (НП(С)БО 10), дебіторська заборгованість визнається активом, якщо є ймовірність отримання майбутніх економічних вигод і можливо визначити її суму з достовірністю.

Перш за все, варто відзначити, що НП(С)БО 10 не надає чіткого розрізнення між довгостроковою та короткостроковою дебіторською заборгованістю. У цьому стандарті не вказується, що їх облік ведеться на різних рахунках бухгалтерського обліку, де поточна заборгованість є оборотним активом, а довгострокова - необоротним. Тому потрібно розробити спеціальну класифікацію дебіторської

заборгованості, що дозволить здійснювати порівняльний аналіз варіантів групування розрахунків з боржниками за класифікаційними ознаками.

На сьогоднішній день облік дебіторської заборгованості має кілька значних недоліків, які варто відзначити:

1. Відсутність чіткої системи деталізації та співвідношення різних видів дебіторської заборгованості в загальній структурі. Крім того, на різних підприємствах однієї галузі може бути різне співвідношення між дебіторською та кредиторською заборгованостями, що ускладнює встановлення балансу між ними.
2. Недоліки в обліку сумнівних боргів, зокрема в обчисленні резерву для їх покриття з метою зближення бухгалтерського та податкового обліку.
3. Потреба у внесенні змін до структури реєстрів аналітичного й синтетичного обліку дебіторської заборгованості. На сьогоднішній день облік дебіторської та кредиторської заборгованостей проводиться в одному реєстрі - Журналі №3.
4. Проблеми, пов'язані з управлінням дебіторською заборгованістю.

Крім того, існують проблеми зі зближенням бухгалтерського обліку сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості з її обліком для цілей оподаткування. Навіть з введенням в дію Податкового кодексу України, який прагне максимально зблизити податковий облік до бухгалтерського, практика показує, що проблеми взаємозв'язку, протиріч та розбіжностей залишаються нерозв'язаними.

Проблемою в організації обліку дебіторської заборгованості є несумісність методів визначення резерву сумнівних боргів з обліком на підприємствах, що призводить до надання недостовірних даних про резерв сумнівних боргів у балансі. Для забезпечення якісної бухгалтерської інформації про заборгованість господарського суб'єкту та допомоги користувачам у прийнятті рішень, пропонується розробити форму бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості з такими характеристиками:

- однозначний правильний підхід до обліку дебіторської заборгованості;

- якісний облік поточної дебіторської заборгованості, що базується на розробці єдиного підходу до реєстрації та обліку поточної дебіторської заборгованості в системі синтетичних рахунків; ведення аналітичного обліку для кожного виду поточної дебіторської заборгованості відповідно до розроблених відомостей аналітичного обліку; зведення та накопичення аналітичної інформації про поточну дебіторську заборгованість.

Для вдосконалення системи обліку та контролю дебіторської заборгованості можна рекомендувати наступні кроки (рис.:

Рисунок 2.8 - Вдосконалення системи обліку та контролю дебіторської заборгованості.

Джерело: згруповано за інформацією [9]

1. Розробити комплекс заходів з метою:

- По-перше, знаходження можливостей для збільшення кількості клієнтів і замовників компанії, з метою зменшення ризику несплати боргів.
- По-друге, постійного моніторингу потенційних дебіторів, що включає оцінку їх фінансового стану, платоспроможності, ринкової репутації, іміджу тощо.

2. Встановити резерв для сумнівних боргів та розробити процедуру його визначення, яка буде включена до облікової політики компанії.

3. Забезпечити своєчасний контроль за співвідношенням дебіторської та кредиторської заборгованостей. Значне перевищення фактичної дебіторської заборгованості створює загрозу фінансовій стабільності компанії та вимагає додаткових джерел фінансування. Рекомендується встановлювати обмеження щодо дебіторської заборгованості як загальної суми, так і щодо окремих дебіторів (існуючих або потенційних), а також періодично переглядати ці ліміти.

4. Регулярно проводити інвентаризацію заборгованості.

Ефективний бухгалтерський облік дебіторської заборгованості повинен включати систему рахунків, що належним чином відображатиме та характеризуватиме всю господарську діяльність з необхідною деталізацією, забезпечуючи надання об'єктивної та своєчасної інформації для прийняття оптимальних управлінських рішень.

ВИСНОВКИ

Для підприємств, поточна дебіторська заборгованість є одним з найсуттєвіших активів, які потребують особливої уваги. Саме тому її облік, аналіз і контроль створюють умови для ефективного управління нею.

В першому розділі роботи розкриті:

- економічну сутність поточної дебіторської заборгованості її класифікацію визнання та оцінку;
- проаналізовані підходи щодо існуючих методик економічного аналізу поточної дебіторської заборгованості;
- розглянуті теоретичні засади здійснення контролю за станом поточної дебіторської заборгованості;
- за результатами дослідження встановлено, що існує значна кількість підходів до визначення сутності поняття поточна дебіторська заборгованість.

Невизначеність поняття поточної дебіторської заборгованості впливає на недоліки у розвитку класифікації її характеристик. Проте, у процесі дослідження було уточнено сутність поточної дебіторської заборгованості згідно з національними стандартами бухгалтерського обліку. Крім того, були узагальнені різні підходи до класифікації дебіторської заборгованості за різними характеристиками. Це сприятиме вирішенню проблеми узагальнення інформації про розрахунки з дебіторами залежно від потреб користувачів.

В другому розділі роботи розглянуто:

- електронне документування облікових операцій поточної дебіторської заборгованості у ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ»
- оцінено порядок відображення обліку поточної дебіторської заборгованості на синтетичних і аналітичних рахунках із застосуванням диджитал технологій

- розкрито інформацію про поточну дебіторську заборгованість у фінансовій і внутрішньогосподарській звітності та її комп'ютерну обробку
- запропоновано шляхи вдосконалення системи обліку поточної дебіторської заборгованості у ТОВ «ПВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» в умовах автоматизованої обробки даних.

Впровадження нових технологій має кілька ключових переваг. По-перше, воно дає можливість автоматизувати велику кількість бухгалтерських процедур, що сприяє збільшенню доступу зацікавлених сторін до єдиної облікової і публічної звітної інформації. Водночас, це значно зменшує витрати часу та ресурсів, які раніше витрачалися на виконання облікових та контрольних процедур.

Крім того, використання нових технологій дозволяє працювати з обліковою інформацією в реальному часі, що забезпечує прозорість роботи. Це дозволяє оперативно виявляти проблеми, реагувати на них та приймати належні рішення для запобігання фінансовим витратам або іншим негативним наслідкам.

Крім того, варто відмітити, що нові технології забезпечують підвищену точність обліку та контролю, що допомагає знизити ймовірність помилок.

Отже, основні переваги впровадження нових технологій полягають у можливості автоматизувати процедури, забезпечити доступ до єдиної облікової інформації, зменшити витрати часу та ресурсів, працювати в режимі реального часу, забезпечити прозорість роботи, виявляти проблеми та запобігати негативним наслідкам, а також забезпечити підвищену точність обліку та контролю.

Але потрібно зазначити що цифровізація та поглиблене впровадження інформацій технологій повинно бути запроваджено на офіційному рівні та закріплене законом. Це призведе до обов'язкового спрощення роботи в сфері обліку та контролю на підприємстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Терещенко М. К. Деякі аспекти удосконалення обліку, аналізу та аудиту дебіторської заборгованості підприємства / М. К. Терещенко. – Економічний вісник. 2014. № 1. С. 100-113
2. Москалюк Г. О. Облік та контроль дебіторської заборгованості: існуючі проблеми та шляхи їх вирішення/ Г. О. Москалюк. – URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1754/1.pdf>. (дата звернення 15. 04.2023)
3. Шипунова О. В. Проблеми обліку фінансових активів у середовищі інформаційної системи / О. В. Шипунова. – Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. – 2015. С. 208-210
4. Онищенко Віктор- Дебіторська заборгованість 16 березня 2023р. URL:<https://buhplatforma.com.ua/article/7708-debtorska-zaborgovanst>(дата звернення 15. 04.2023)
5. Кондратюк Владислав - СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ ДЛЯ ЦІЛЕЙ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ URL:<https://core.ac.uk/download/pdf/287919766.pdf> (дата звернення 15. 04.2023)
6. «ДК»№20/2013 Безнадійна і сумнівна заборгованість в обліку - Журнал online, URL:<https://online.dtki.ua/2013/20/50415> (дата звернення 15. 04.2023)
7. Гудзь Н.В., Денчук П.Н., Романів Р.В. Бухгалтерський облік: Навч. посіб. 2-е вид., перероб. і доп. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 424 с. URL:https://pidru4niki.com/87858/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/buhgalterskiy_oblik (дата звернення 15. 04.2023)
8. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» від 08.10.99 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text> (дата звернення 15. 04.2023)
9. Домбровська Н.Р. Удосконалення обліку дебіторської заборгованості в умовах застосування комп'ютерних технологій / Н.Р. Домбровська / Стан і

перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні : матеріали II 99 міжнар. наук.-практ. конф., (29-30 листопада 2012 рр). – Тернопіль : ТНЕУ, 2012. С. 10-25

10. Бондаренко О.С. Сучасні підходи до обліку дебіторської заборгованості у вітчизняній та зарубіжній практиці. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 18. С. 100-105
11. Катерина Проскура. Облікова політика підприємства. Вісник. Офіційно про податки. 2017. №48. URL:<http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100006669-oblikova-politika-pidpriyemstva>(дата звернення 15.04.2023)
12. Колісник О.П., Замота І.О. Теоретичні та практичні аспекти обліку і аналізу дебіторської заборгованості у сфері інформації та телекомунікацій. Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics», 2019. №15 С. 58-63
13. Сирцева С. В. Напрями вдосконалення обліку, аналізу та аудиту розрахунків із контрагентами Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Випуск № 4. С. 25-28
14. Васильєва Л.М., Трайно О.В. Організація обліку дебіторської заборгованості та шляхи її удосконалення. Молодий вчений. 2017. № 10. С. 18-23
15. Мордань Є.Ю. Системний підхід до управління дебіторською заборгованістю підприємства. Вісник СумДУ. Серія «Економіка». 2019. №2.
16. Фесун І.Ю. Податково-бухгалтерські наслідки знецінення дебіторської заборгованості. Інфраструктура ринку. 2018. №20. С. 148-153
17. Яременко Л.М. Особливості обліку дебіторської заборгованості на вітчизняних підприємствах Економічний вісник університету: збірник наукових праць учених та аспірантів. 2016. № 29/2. С. 122-133
18. Бондарчук Н.В., Васильєва Л.М. Теоретико-методичні основи бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». 2016. № 16(1). С. 108-113

19. Білозуб О.О., Древаль П.О., Сікетіна Н.Г. Аудит дебіторської заборгованості: мета та завдання. ВІСНИК СНТ ННІ БІЗНЕСУ І МЕНЕДЖМЕНТУ ХНТУСГ. 2019. №1. С. 65-73
20. Кравченко М.О. Проблемні аспекти обліку і контролю розрахунків з дебіторами на підприємстві та шляхи їх усунення – 2020
URL:<https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/3775/1/%D0%9A%D1%80%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%9C.%D0%9E..pdf> (дата звернення 25. 05.2023)
21. М. І. Хопчан, ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА - Ефективна економіка № 5, 2012 С. 99-103
22. Шипунова О. В. Автоматизація управління підприємством: основні принципи, функції та підходи // О. В. Шипунова /URL: <http://archive.nbuv.gov.ua> (дата звернення 27.05. 2023 р.)
23. Тирінов А. В. Дебіторська заборгованість підприємства: специфіка і сутність / А. В. Тирінов Причорноморські економічні студії.- 2016.-Вип. 9
24. Інформаційні системи і технології в обліку Терещенко Л.О., МатієнкоЗубенко І.І. Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2013. С. 53-63
25. Єфіменко Т. І. Сумнівна дебіторськазаборгованість: формування облікової політики / Т. І. Єфіменко. // Економіка. Управління. Інновації. - 2014. - № 1 С. 88-91
26. Білик М. Д., Павловська О.В., Притуляк Н.М., Невмержицька Н.Ю. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2012. С. 25-43
27. Кручак Л.В. Методика аналізу дебіторської заборгованості в системі управління підприємством / Л.В. Кручак // Науковий вісник МГУ. – 2016. – Вип. 22
28. Кюрджиєв А.С. Дебіторська заборгованість підприємства/ А.С. Кюрджиєв // Вісник ДНУ. – 2018. – Вип. 6

29. Гнатенко Є.П. Аналіз співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства / Є.П. Гнатенко, В.В. Волошина // Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського. – 2015. – Вип. 1.
30. Волостникова А.Ю. Проблеми обліково-аналітичного забезпечення дебіторської і кредиторської заборгованості підприємства / А.Ю. Волостникова. – М. – 2016. С. 55-73
31. Васільєва Л.М. Організація обліку дебіторської заборгованості та шляхи її удосконалення / Л.М. Васільєва, О.В. Трайно // Молодий вчений. 2017. - № 10. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_10_188. С. 18-31

ДОДАТКИ

Додаток А

Фінансова звітність ТОВ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ»

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу І)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Дата (рік, місяць, число)	Коды
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ"	за ЄДРПОУ	2023 01 01
Територія Шевченківський	за КАТОТГГ	41852568
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	1180000000000078669
Вид економічної діяльності Будівництво житлових і нежитлових будівель	за КВЕД	240
Середня кількість працівників, осіб 8		41.20
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком		
Адреса, телефон вулиця Юрія Іллєнка, буд. 83/Д, оф. 607, м. КИЇВ, 04119		2370242

І. Баланс на 31 грудня 2022 р.

Актив	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006		
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1,6	1,6
Первісна вартість	1001	2,0	2,0
Накопичена амортизація	1002	(0,4)	(0,4)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	68,3	-
Основні засоби :	1010	370,2	350,2
первісна вартість	1011	724,9	709,6
знос	1012	(354,7)	(359,4)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	440,1	351,8
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	145,8	140,4
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	213,6	100,7
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	4,2
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	406,8	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	62,7	14,9
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	23,7	26,0
Усього за розділом II	1195	852,6	286,2
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	1 292,7	638,0

Продовження Додатку А

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	10,0	10,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(1 539,1)	(2 138,8)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	(1 529,1)	(2 128,8)
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	1 193,8	1 396,6
розрахунками з бюджетом	1620	10,0	12,0
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	2,3
розрахунками з оплати праці	1630	-	53,7
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1 618,0	1 302,2
Усього за розділом III	1695	2 821,8	2 766,8
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	1 292,7	638,0

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2022 р.

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	419,4	1 561,5
Інші операційні доходи	2120	15,3	20,5
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	434,7	1 582,0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(283,8)	(767,2)
Інші операційні витрати	2180	(750,6)	(1 662,2)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(1 034,4)	(2 429,4)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	(599,7)	(847,4)
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	(599,7)	(847,4)

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

ЕП
МУКОВНІН
БОРИС
АНДРІЙОВИЧ

Борис МУКОВНІН

(ініціали, прізвище)

Борис МУКОВНІН

(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Додаток Б

Оборотно-сальдова відомість за 2022р. підприємства ТОВ

«ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ»

1С:Предприятие - бухгалтерский учет для Украины: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ» - [Оборотно-Сальдовая ведомость (2020 р.) - 1]

Файл Действия Таблица Вид Операции Справочники Документы Журналы Отчеты Сервис Фона Помощь

R30C12

Обновить Настройка

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ПІВДЕНЕНЕРГОМОНТАЖ»

Оборотно-сальдова відомість за 2022 р.

Розрахунок	Сальдо на початок періоду	Обороти за період	Сальдо на кінець періоду
311 Поточні рахунки в національній валюті	62,665.96	659,040.35	705,769.13
36 Розрахунки з покупцями та замовниками	213,647.82	521,576.59	634,540.358
361 Розрахунки з відчуженими покупцями	213,647.82	521,576.59	634,540.358
37 Розрахунки з різними дебіторами	495,650.12	1,555,587.24	1,962,317.49
371 Розрахунки за виданими авансами	71,453.40	81,446.80	152,910.20
3711 Розрахунки за виданими авансами (в національній валюті)	71,453.40	81,446.80	152,910.20
372 Розрахунки з підвладними особами	80.13		80.13
3721 Розрахунки з підвладними особами в національній валюті	80.13		80.13
377 Розрахунки з іншими дебіторами	335,266.85	1,474,140.44	1,809,407.29
3772 Розрахунки з іншими дебіторами (у розріді зазначені)	335,266.85	1,474,140.44	1,809,407.29
40 Зареєстрований (пайовий) капітал	10,000.00		10,000.00
401 Статутний капітал	10,000.00		10,000.00
44 Нерозподілені прибутки (непокріп збитки)	209,003.53	482,721.53	691,725.06
442 Непокріп збитки	209,003.53	482,721.53	691,725.06
46 Неплатаний капітал	3,390.00		3,390.00

Ім'я користувача:
Аудиту Іванова Лариса

Дата перевірки:
04.06.2023 18:22:31 EEST

Дата звіту:
04.06.2023 18:26:49 EEST

ID перевірки:
1015414559

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

ID користувача:
100005737

Назва документа: Бондаренко М.В. _Класифікація поточної дебіторської заборгованості підприємства та поб...

Кількість сторінок: 38 Кількість слів: 6923 Кількість символів: 58274 Розмір файлу: 2.12 MB ID файлу: 1015077481

35.6% Схожість

Найбільша схожість: 25.3% з Інтернет-джерелом (<http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4673/1/%D0%9E>).

32.7% Джерела з Інтернету

293

Сторінка 40

32% Джерела з Бібліотеки

484

Сторінка 43

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

4

Міністерство освіти і науки України
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана
Факультет обліку та податкового менеджменту

ОБЛІК, АНАЛІЗ, АУДИТ ТА ОПОДАТКУВАННЯ: сучасні концепції розвитку

Збірник матеріалів
VIII Всеукраїнської науково-практичної
студентської конференції
11 травня 2023 року

УДК
657(082)
О-17

Редакційна колегія:

Бондар М.І. – д.е.н, професор, декан факультету обліку та податкового менеджменту КНЕУ імені Вадима Гетьмана;

Коршикова Р.С. – к.е.н., доцент, в.о. завідувача кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу КНЕУ імені Вадима Гетьмана;

Ловінська Л.Г. – д.е.н., професор, завідувач кафедри податкового менеджменту та фінансового моніторингу КНЕУ імені Вадима Гетьмана;

Петрик О.А. – д.е.н., професор, завідувач кафедри аудиту КНЕУ імені Вадима Гетьмана;

Бугай Н.О. – секретар, к.е.н., доцент кафедри аудиту КНЕУ імені Вадима Гетьмана.

Рекомендовано до видання
 Науково-методичною радою КНЕУ імені Вадима
 Гетьмана Протокол № 6 від 31 травня 2023 року

Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасні концепції розвитку
 О-17 [Електронний ресурс]: Зб. матеріалів VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасні концепції розвитку»; 11 травня 2023 р. – К.: КНЕУ, 2023. – 287 с.
 ISBN 978-966-926-373-5

У збірнику подано тези доповідей учасників VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасні концепції розвитку» (11 травня 2023 року). У матеріалах викладено низку питань, присвячених визначенню та обґрунтуванню сучасних напрямів розвитку обліку, аналізу, аудиту й оподаткування в умовах реалізації концепції сталого розвитку.

За точність викладу матеріалу та достовірність фактів, прізвищ, цитат відповідальними є автори тез.

УДК 657(082)

*Розповсюджувати та
 тиражувати без офіційного дозволу
 КНЕУ заборонено*

ISBN 978-966-926-373-5

© КНЕУ, 2023

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

1. **Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасні концепції розвитку** [Електронний ресурс]: Зб. матеріалів VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасні концепції розвитку»; 11 травня 2023 р. – К.: КНЕУ, 2023. – 287 с. *(подано до друку)*

УДК 657.6.

Бондаренко М.В.,

*студент ф-ту ОПМ, 5 курсу, спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
Науковий керівник — Токарева Т.О. — к.е.н.,
доцент кафедри аудиту*

ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ, ЗАСТОСОВУВАНИХ ДЛЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ ОБЛІКУ ПОТОЧНОЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ

Організація єдиної інформаційної бази даних бухгалтерського обліку є ключовим напрямком оптимізації дебіторської заборгованості. Участь в єдиному інформаційному просторі здійснюється за рахунок усіх фізичних, юридичних осіб, підприємств, установ та організацій. Інформаційну базу рекомендовано інтегрувати в систему Єдиного національного реєстру декларацій. Підприємства вже вводять значну частину облікової інформації щодо платежів контрагентів у електронному вигляді. Розроблені ефективні механізми збору, подання, перевірки та накопичення облікових даних щодо нарахування відповідних сум ПДВ. Однак така інформація є лише частково контекстною і не повністю використовується системами управління підприємством. Щоб оптимізувати бухгалтерський облік та управління дебіторською заборгованістю, можливо доповнити існуючу облікову інформацію детальними даними про дебіторську та кредиторську заборгованості. Важливо вносити в електронну систему дані про всі договірні відносини та пов'язані з ними розрахунки.

Інформаційні взаємодії з базами даних повинні бути інтегровані в програмне забезпечення автоматизації бухгалтерського обліку підприємства. Програмні продукти дозволяють бухгалтерам отримувати інформацію про контрагентів, наявність договірних відносин, стан дебіторської заборгованості та порядок її погашення [1].

Всі сучасні програмні продукти організовують автоматичні розрахунки з дебіторами у зв'язку зі зміною договірних зобов'язань компанії. Це означає, що всі розрахунки, пов'язані зі створенням і виконанням договорів між контрагентами, фіксуються. Інформацію про наявність контракту необхідно вносити та перевіряти всім учасникам договірної процедури з метою верифікації умов і їхнього закріплення в електронному форматі [2].

Електронне декларування договірних умов дозволить здійснювати юридичну фіксацію термінів виникнення дебіторської заборгованості та її погашення. Унеможливлються майбутні фальсифікація та махінації сторонами договірних відносин. Фіксація параметрів контракту в електронній формі дозволить остаточно відмовитися від використання мокрої печатки в завіренні юридичних документів, що є звичайною практикою в країнах Європейського Союзу. Оскільки юридична згода з умовами договору буде відбуватися в програмному забезпеченні через використання персональних електронних ключів доступу, тому паперовий примірник контракту, частково, втрачає свою актуальність. Розраховується в системі бухгалтерського обліку підприємства на підставі заявлених умов договору, дати поставки товару (робіт, послуг), умов розрахунку суми рахунку та його погашення. Консолідована база даних надає інформацію про терміни виконання замовлень, яка використовується для контролю виробництва та реалізації готової продукції.

Тому, сучасне програмне забезпечення, наявне на вітчизняному ринку, може реалізовувати функції обліку претензій і формувати відповідні первинні документи, описи, оцінки, рахунки бухгалтерського обліку та відображення у фінансовій звітності. Інтеграція комунікаційних технологій і мережевих технологій є правильним напрямком для подальшого вдосконалення програмного забезпечення. Процес інтеграції забезпечує формування єдиного інформаційного середовища на мікро- та макрорівні, до якого мають доступ внутрішні та зовнішні користувачі облікової інформації [3].

В сучасні програмні продукти для автоматизації обліку доцільно інтегрувати функцію інформаційного обміну з єдиною базою даних контрагентів. Єдина база даних виступає в ролі інформаційного простору електронної взаємодії всіх учасників ринку фінансових операцій. Відбувається інформаційний обмін між постачальниками, покупцями, банківськими установами, юридичними та факторинговими організаціями, державними органами фіскальної служби та статистики. Забезпечуються своєчасні комунікації з метою оптимізації розміру дебіторської заборгованості та недопущення прострочення термінів її погашення [4].

На основі інформаційного обміну з єдиною базою даних механізм обліку виконання договорів, розрахунків із контрагентами, руху грошових коштів і резерву сумнівних боргів буде відбуватися в рази швидше. Інформація, одержана з єдиної бази даних, є підставою для автоматизованого формування облікових проведення щодо виникнення та погашення дебіторської заборгованості. Зростає рівень контролю та управління за розрахунковими операціями в умовах актуалізації електронної економіки України.

Список використаних джерел:

1. Кемарська Л.Г. *Інформаційні системи і технології в обліку і аудиті* Дніпровський державний технічний університет. 2022. URL: https://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/36/7-36-z_kl38.pdf (дата звернення 02.05.2023)

2. Шипунова О. В. Проблеми обліку фінансових активів у середовищі інформаційної системи Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2015. Вип. 2 (112). С.91–95.

3. Перспективи розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в умовах інноваційних інформаційних технологій : монографія / Є. А. Карпенко, О. В. Карпенко, А. І. Мілька [та ін.]. Полтава : ПУЕТ, 2021. 410 с. URL: <http://www.buhoblic.puet.edu.ua/files/mono6-21.pdf> (дата звернення 01.05.2023)

4. Кручак Людмила, Муравський Володимир Автоматизація обліку дебіторської заборгованості на основі інтегрованої бази даних контрагентів Тернопільський економічний університет. 2017. URL: <http://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/736/747> (дата звернення 30.04 2023)